

[Úvodní Stránka](#) > ... > [Vaše Práva](#) > [Základní Práva](#) > [Podnikání a Lidská Práva](#) > [Sweden](#)

Podnikání a lidská práva

Obsah zajišťuje

Švédsko

Švédsko



1. Jaký druh soudní ochrany mám ve vaší zemi, stanou-li se obětí porušování lidských práv v souvislosti s podnikáním? Zahrnuje tato ochrana náhradu škody?

Ve Švédsku se nerozlišuje mezi porušováním lidských práv v souvislosti s podnikáním a jinými druhy porušování lidských práv. V oblasti podnikání a lidských práv neexistují žádné zvláštní předpisy. Právní prostředky nápravy ve švédském právním systému jsou v souladu s mezinárodními úmluvami o lidských právech, jejichž je Švédsko signatářem.

Soudní ochrana proti porušování lidských práv je zakotvena v Evropské úmluvě o lidských právech, Listině základních práv Evropské unie a švédské ústavě.

Pokud se domníváte, že byla porušena vaše lidská práva, můžete se obrátit na různé orgány v závislosti na tom, k jakému porušení došlo.

Můžete požádat o soudní řízení nebo o přezkum švédským kontrolním orgánem nebo se odvolat k národnímu kontaktnímu místu.

Soudní řízení

Ve většině případů se můžete se svou věcí obrátit na soud jedním ze stanovených způsobů. Trestné činy může soudu předložit státní zástupce. Pokud se státní zástupce rozhodne obžalobu nepodat, máte v některých případech možnost ji podat sami. Nakonec můžete podat žalobu na náhradu škody proti státu.

Ve Švédsku existují tři typy soudů:

- obecné soudy, které zahrnují okresní soudy (*tingsrätt*), odvolací soudy (*hovrätt*) a Nejvyšší soud (*Högsta domstolen*),
- obecné správní soudy, tj. správní soudy (*förvaltningsrätt*), odvolací správní soudy (*kammarrätt*) a Nejvyšší správní soud (*Högsta förvaltningsdomstolen*),
- zvláštní soudy, které rozhodují spory v různých zvláštních oblastech, jako je pracovní soud (*Arbetsdomstolen*).

Žádost o přezkum švédským kontrolním orgánem

Dodržování lidských práv kontrolují různí veřejní ochránci práv.

Každý, kdo se domnívá, že s ním nebo s někým jiným bylo nesprávně nebo nespravedlivě zacházeno ze strany orgánu nebo úředníka státní správy či samosprávy, se může obrátit na parlamentního veřejného ochránce práv (*Justitieombudsmannen*). Parlamentní veřejný ochránce práv dohlíží na uplatňování zákonů a jiných předpisů při činnosti veřejné správy.

Dohled parlamentního veřejného ochránce práv se v závislosti na jeho mandátu vztahuje také na „další osoby, jejichž zaměstnání nebo úkol zahrnuje výkon veřejné moci, pokud se týká tohoto aspektu jejich činnosti“, a na

„úředníky a osoby zaměstnané ve veřejných podnicích, které jménem těchto podniků vykonávají činnosti, v nichž má vláda prostřednictvím tohoto podniku rozhodující vliv“.

Určité kontrolní funkce vykonává také kancléř spravedlnosti (*justitiekanslern*), který je jmenován vládou. Mezi povinnosti kancléře spravedlnosti patří prověřování stížností a vyřizování nároků na náhradu škody vůči státu.

Úřad veřejného ochránce práv pro rovnost (*diskrimineringsombudsmannen*) je vládní úřad, který je zodpovědný za kontrolu dodržování zákona proti diskriminaci. Veřejný ochránce práv se musí v první řadě snažit přimět ty, na které se zákon vztahuje, aby jej dodržovali dobrovolně. Veřejný ochránce práv však může podat žalobu i jménem fyzické osoby, která s tím souhlasí. Osoby, které porušily zákon proti diskriminaci, mohou být uznány povinnými zaplatit diskriminované osobě odškodnění za diskriminaci.

Podání stížnosti národnímu kontaktnímu místu

Pokyny OECD pro nadnárodní společnosti poskytují možnost nechat svůj případ projednat prostřednictvím národních kontaktních míst (NKM). Švédské NKM je založeno na trojstranné spolupráci mezi státem, podnikatelským sektorem a odbory.

Stát zastupuje Ministerstvo zahraničních věcí, které svolává zasedání, a mohou být přizvány i další vládní resorty. Podnikatelský sektor zastupují Švédská podnikatelská konfederace, Švédská obchodní federace a Švédská federace vlastníků podniků, zatímco odbory zastupují Švédská odborová konfederace, Švédská konfederace profesních sdružení, Unionen, IF Metall a Švédská asociace diplomovaných inženýrů. Vzhledem k tomu, že pokyny jsou dobrovolné, nemá NKM možnost ukládat sankce. Hlavním úkolem kontaktního místa je povzbuzovat společnosti k dodržování pokynů a spolupracovat na řešení problémů v jednotlivých případech prostřednictvím dialogu a diskuse.

[Národní kontaktní místo \(NKM\) – Regeringen.se](https://www.regeringen.se)

2. Existují zvláštní pravidla pro hrubé porušování lidských práv? Vztahují se tato pravidla na trestné činy proti životnímu prostředí nebo závažné pracovní vykořisťování?

Neexistují žádná zvláštní pravidla pro hrubé porušování lidských práv, a to ani na vnitrostátní, ani na mezinárodní úrovni. Zásada proporcionality však hraje roli při posuzování porušení lidských práv, včetně závažnosti porušení. Soudní ochrana proti porušování lidských práv je zakotvena v Evropské úmluvě o lidských právech, Listině základních práv Evropské unie a švédské ústavě.

3. Jsem obětí porušování lidských práv způsobeného činností evropské nadnárodní společnosti, k němuž došlo mimo Evropskou unii. Mohu se obrátit na soudy ve vaší zemi, pokud nejsem občanem EU nebo nežiji v EU? Jaké jsou podmínky pro žalobu na porušování mých práv? Kde mohu nalézt další informace?

Podmínky pro podání žaloby u švédského soudu

Základní podmínkou pro to, aby zahraniční fyzická osoba mohla podat žalobu ke švédskému soudu, je, aby byla schopna prokázat švédskou příslušnost, tj. prokázat, že švédský soud má pravomoc prohlásit žalobu za přípustnou. Možnosti tohoto postupu se v jednotlivých případech liší:

1. V případech, kdy švédská společnost nebo její pobočky v zahraničí porušily lidská práva jednotlivce, lze v zásadě vždy podat žalobu na danou společnost u švédského soudu.
2. Pokud se porušení dopustila dceřiná společnost vlastněná nebo kontrolovaná Švédskem, která má sídlo ve třetí zemi (tj. mimo EU, Island, Norsko a Švýcarsko), může být žaloba proti této dceřiné společnosti za určitých podmínek podána pouze u soudu ve Švédsku.
3. Pokud se porušení dopustila dceřiná společnost vlastněná nebo kontrolovaná Švédskem, která má sídlo v

jiné zemi EU nebo na Islandu, v Norsku či Švýcarsku, jsou možnosti podat žalobu proti dceřiné společnosti u soudu ve Švédsku omezeny na výjimečné případy.

Obecné podmínky pro švédskou soudní příslušnost

Švédské soudy musí z vlastního podnětu přezkoumat, zda existuje švédská soudní příslušnost. To, že nárok spadá do švédské soudní příslušnosti, znamená, že švédský soud je příslušný k projednání a rozhodnutí ve věci samé.

V případech, kdy má společnost porušující právo (žalovaný) sídlo v členském státě EU, se použije nařízení Brusel I. Nařízení však obsahuje také řadu pravidel soudní příslušnosti, jejichž použití nezávisí na místě bydliště žalovaného. Pokud má žalovaný bydliště na Islandu, v Norsku nebo ve Švýcarsku, rozhoduje o příslušnosti Luganská úmluva. Pokud žalovaný nemá bydliště v EU nebo v zemi, která je signatářem Luganské úmluvy, je otázka příslušnosti řešena na základě analogického použití kolizních norem pro určení příslušnosti stanovených v kapitole 10 švédského soudního řádu, přičemž je zohledněn základní požadavek, aby existoval švédský zájem na výkonu spravedlnosti, aby byl k dispozici švédský soud.

Bydliště osoby, jejíž práva byla porušena, není obecně pro uplatňování nařízení Brusel I důležité. V některých případech se však vyžaduje, aby měl žalobce bydliště v některém členském státě nebo aby okolnost, která je základem příslušnosti, byla přičitatelná členskému státu.

Rozhodující je, že okolnosti, které zakládají příslušnost, musí existovat v době, kdy je věc předložena soudu.

Rozhodné právo

O tom, právo které země se použije na nárok vyplývající z porušení práv, který projednává švédský soud, rozhoduje švédský soud, který použije švédské mezinárodní právo soukromé. Obecně to znamená, že se musí použít právo země, kde škoda vznikla. Pokud k porušení lidských práv došlo mimo Švédsko, nárok oběti se proto zřídkakdy řídí švédským právem. To platí bez ohledu na to, zda se osoba rozhodla formulovat svůj nárok na základě smluvních (pracovní smlouva) nebo mimosmluvních důvodů (v případě neexistence pracovní smlouvy). Hlavním důvodem je, že vazba na Švédsko není dostatečně silná.

Na rozdíl od obsahu švédského práva je obsah cizího práva u švédských soudů otázkou skutkovou. Fyzická osoba, která svůj nárok opírá o zahraniční právo, proto musí předložit důkazy, které toto právo potvrzují, např. ve formě znaleckého posudku. To může být spojeno s určitými náklady.

I v případě, že se na nárok vztahuje cizí právo, může existovat určitý prostor pro švédské soudy, aby použily švédské právo, pokud se jedná o mezinárodně závazné předpisy nebo pokud je cizí právo v rozporu se švédským veřejným pořádkem. Tyto mimořádné postupy se však používají jen velmi zřídka. Do doby, než se vytvoří judikatura např. Soudního dvora EU a švédských soudů, nebylo rovněž vyjasněno, do jaké míry je nárok na náhradu škody týkající se porušení lidských práv důvodem pro uplatnění těchto pravidel o výjimce, např. v důsledku nedostatků v ochraně práv v zemi, kde škoda vznikla.

Praktické možnosti jednotlivce podat žalobu u švédského soudu

Za předpokladu, že existuje švédská soudní příslušnost a že existuje chráněný nárok, který lze vymáhat (např. na základě platného zahraničního práva), je přístupnost švédských soudů poměrně dobrá. Kromě toho jsou právní možnosti zahraniční fyzické osoby vystupovat jako strana ve švédském sporu v zásadě srovnatelné s možnostmi, které platí pro švédské občany.

Pokud se zahraniční fyzická osoba setká s finančními nebo jinými praktickými překážkami, které jí brání v cestě k příslušnému soudu ve Švédsku, lze předpokládat, že se soud bude snažit tuto situaci vyřešit, např. tím, že umožní dostavit se k soudu prostřednictvím telefonu nebo videohovoru.

Někteří cizí státní příslušníci, kteří nemají bydliště ve Švédsku a kteří podají žalobu proti švédské právnické osobě u švédského soudu, musí na žádost žalovaného složit jistotu na úhradu budoucích nákladů řízení žalovaného. Kteří zahraniční občané a právnické osoby jsou osvobozeni od povinnosti složit jistotu, je uvedeno v *oznámení o osvobození zahraničních žalobců v určitých případech od povinnosti složit jistotu na náklady řízení* ze dne 15. května 2014.

Možnosti zahraniční fyzické osoby získat veřejné financování soudních poplatků a poplatků veřejného ochránce práv jsou omezené, přinejmenším pokud se jedná o občana země mimo EU. Největší šance na financování z veřejných zdrojů je v případech, kdy je nárok na náhradu škody předložen jako individuální nárok v souvislosti s trestním řízením. Jinak jsou možnosti soukromého financování do značné míry závislé na osobních finančních a sociálních poměrech zahraniční osoby.

Více informací

Memorandum ministerstvu zahraničních věcí týkající se možnosti jednotlivce podat žalobu na švédskou společnost u švédského soudu v důsledku porušování lidských práv spáchaného mimo Švédsko. Mannheimer Swartling (2015)

<https://docplayer.se/7222881-Promemoria-till-utrikesdepartementet.html>

Další informace o pokynech pro podání žaloby k soudu jsou k dispozici na internetové adrese <https://www.domstol.se/en/>

4. Může úřad veřejného ochránce práv, orgán pro rovné zacházení nebo národní instituce pro lidská práva podpořit oběti porušování lidských práv v souvislosti s podnikáním, které spáchala evropská nadnárodní korporace mimo Evropskou unii? Mohou tyto subjekty prošetřit můj případ, pokud nejsem občanem EU a nežiji v EU? Existují ve vaší zemi další veřejné útvary (jako např. inspektorát práce nebo životního prostředí), které mohou prošetřit můj případ? Kde mohu nalézt informace o svých právech?

Viz otázka 1.

Švédský institut pro lidská práva nezpracovává individuální stížnosti týkající se porušování lidských práv.

5. Ukládá vaše země evropským nadnárodním korporacím povinnost zřídit mechanismus pro vyřizování stížností nebo mediační služby pro porušování způsobené jejich podnikatelskou činností? Platí tato povinnost rovněž pro porušování, k němuž došlo mimo Evropskou unii? Kdo odpovídá za monitorování těchto aktivit ve vaší zemi? Jsou k dispozici veřejné zprávy s informacemi o fungování uvedených systémů?

Vlastní mechanismy společnosti pro zjednání nápravy

Společnosti jsou povinny zajistit, aby jejich činnost neporušovala lidská práva, a pokud společnost takové porušení způsobila, přispěla k němu nebo s ním byla spojena, je povinna pokusit se najít způsob, jak situaci postižené osoby napravit. Taková náprava může zahrnovat omluvu, finanční či nefinanční odškodnění nebo jinou nápravu, na níž se postižená osoba a společnost dohodnou. Situace je složitější, pokud společnost nepřispěla k žádnému negativnímu dopadu, ale dopad je přímo spojen s její činností. V takových případech by měla společnost svého vlivu využít, pokud má dostatečný vliv, aby mohla negativní dopady zvládnout.

Neexistuje žádný standardní model, jak by společnost měla organizovat své vlastní mechanismy pro podávání stížností a zjednávání nápravy. Každá společnost se musí sama rozhodnout, co je vhodné na základě jejich specifických podmínek.

Některá kritéria:

- Otevřenost – usnadnění dialogu s těmi, kterých se jednání společnosti týká
- Vyjednávání a diskuse se zástupci zaměstnanců – často představují dobrý základ pro účinná opatření v případech týkajících se zaměstnanců

- Pokyny pro způsob, jakým mohou lidé ve společnosti interně upozornit na nesprávné chování, jakým způsobem má být upozornění sledováno a jak mají být osoby, které upozorní, chráněny
- Systém pro vyřizování stížností, kde lidé mimo společnost, kteří mají pocit, že oni nebo jiní lidé byli nebo budou společností negativně ovlivněni, mohou společnost bezpečným a anonymním způsobem informovat o problému

Vláda zavedla nové právní předpisy o podávání zpráv o udržitelnosti pro velké podniky, které jsou ambicióznější než směrnice EU, jasnější kritéria udržitelnosti v zákoně o veřejných zakázkách a silnější právní ochranu oznamovatelů.

V prosinci 2016 vstoupily v platnost nové právní předpisy o vykazování udržitelnosti. Tato právní úprava znamená, že všechny velké společnosti s více než 250 zaměstnanci jsou nyní povinny podávat zprávy o udržitelnosti. Kromě informací o dopadu na životní prostředí, sociálních podmínkách, rovnosti a prevenci korupce musí zprávy, pokud je to nezbytné pro pochopení vývoje, postavení a výsledků společnosti, obsahovat také informace o opatřeních k zajištění dodržování lidských práv, včetně práv zaměstnanců.

V lednu 2017 přijal Riksdag také přísné právní předpisy na ochranu zaměstnanců, kteří upozorní na závažná pochybení v činnosti svého zaměstnavatele („whistleblowing“). V rámci této zvláštní ochrany mají zaměstnanci, kteří jsou vystaveni represím ze strany zaměstnavatele, nárok na náhradu škody.

Veřejné zprávy

Podnikání a lidská práva: Hmatatelné nedostatky a mezery ve švédském právu. Zpráva pro Švédskou agenturu pro veřejnou správu. Enact Sustainable Strategies (Enact), poradenská firma specializující se na udržitelný rozvoj podnikání a odpovědné podnikání.

[Podnikání a lidská práva: Hmatatelné nedostatky a mezery ve švédském právu. Enact \(statskontoret.se\)](#)

6. Mám zvláštní práva, jsem-li zranitelná oběť usilující o nápravu za porušování lidských práv v souvislosti s podnikáním? Mám přístup k právní pomoci a za jakých podmínek? Jaké výdaje tato právní pomoc pokryje? Mám přístup k právní pomoci za stejných podmínek, pokud nejsem občanem EU nebo nežiji v EU?

Oběti porušování lidských práv v souvislosti s podnikáním nemají žádná zvláštní práva (viz otázka 1).

Existuje možnost získat právní pomoc v souladu se zákonem o právní pomoci (1996:1619). O tom, zda máte nárok na právní pomoc, rozhoduje vždy soud nebo Úřad pro právní pomoc (*Rättshjälpsmyndigheten*).

Právní pomoc se obecně vztahuje na soukromé osoby, tj. nikoli na sdružení, společnosti nebo podobné subjekty. Výjimečně může právní pomoc získat i podnikatel nebo nemovitost.

Vaše finanční prostředky vycházejí z vypočteného ročního příjmu před zdaněním. Za každé dítě, na které přispíváte na výživu, odečtete 15 000 SEK, maximálně však 75 000 SEK. Částka musí být upravena také v případě, že máte majetek nebo dluhy, které ovlivňují vaši platební schopnost. Abyste mohli získat právní pomoc, nesmí vaše finanční prostředky přesáhnout 260 000 SEK ročně. Po oznámení, že vám bude poskytnuta právní pomoc, musíte část nákladů uhradit sami. Právní pomoc není pro dospělé nikdy zcela bezplatná a část, kterou zaplatíte sami, se nazývá poplatek za právní pomoc. Poplatek za právní pomoc nemůže být nikdy vyšší než náklady na právní pomoc.

Pojištění právní ochrany je forma pojištění, která je ve většině případů zahrnuta v pojištění domácnosti a vybavení domácnosti, pojištění domácnosti a bydlení a pojištění domácnosti pro volný čas. Pojištění právní ochrany znamená, že vaše pojištění může uhradit část nákladů na právníka nebo advokáta. Podmínky pojištění právní ochrany se mohou u různých pojišťoven lišit, proto je důležité, abyste si ověřili podmínky svého pojištění.

Článek 35 nařízení o právní pomoci (1997:404) stanoví, se kterými cizími státními příslušníky se v souladu se zákonem o právní pomoci zachází stejně jako se švédskými občany, pokud jde o nárok na právní pomoc.

■ Poslední aktualizace: 12/08/2025

Originální verzi stránky (v jazyce příslušného členského státu) provozuje daný členský stát. Překlad pořídily útvary Evropské komise. Je možné, že změny, které v originální verzi případně provedly orgány daného členského státu, nebyly ještě do překladů zapracovány. Evropská komise vylučuje jakoukoli odpovědnost za jakékoli informace nebo údaje obsažené nebo uvedené v tomto dokumentu. Předpisy v oblasti autorských práv členských států odpovědných za tuto stránku naleznete v právním oznámení.